

Wybór zdań egzaminacyjnych z języka polskiego z lat 2020 – 2021.

W niektórych pytaniach zamkniętych można wskazać więcej niż jedną poprawną odpowiedź.

Tekst I. Leszek Kołakowski, bajka *O sławnym człowieku*

Tat bardzo chciał zostać sławnym człowiekiem. Ale nie po prostu sławnym – chciał być kimś największym na świecie. [...] Na początek spróbował być właścicielem najdłuższych spodni świata i kazał sobie uszyć spodnie trzydziestometrowej długości. Przez dwa dni usiłował w nich chodzić, jednakże okazało się to dosyć niewygodne, spodnie za bardzo się plątały i przeszkadzały w chodzeniu. Zaczął więc studiować inne możliwości. [...]

Zaczął teraz rozmyślać nad rodzajem czynności, którą mógłby wykonywać lepiej niż wszyscy inni ludzie na świecie. W związku z tym badał swoje uzdolnienia. Miał zawsze dużo plam na ubraniu, bo był brudasem i pomyślał sobie, że może na tym polu coś zyska; postanowił zostać największym plamiarzem świata i robić na ubraniu tyle plam, żeby nikt go nie mógł prześcignąć. Udało mu się to istotnie, ale sława jego była krótkotrwała. Również wyćwiczył się w szybkim nawlekaniu nitki na igłę i chciał zasłynąć jako najlepszy nawlekacz nitek na igły. Potem nauczył się szybko zaścielać łóżko i liczył na to, że będzie największym słaczem łóżek. [...]

Osiągnąwszy tyle różnych wybitnych umiejętności, Tat uznał, że dzieje mu się wielka niesprawiedliwość, bo w tylu rzeczach jest już największy na świecie, a mimo to sława jego była bardzo niewielka [...]

Tat uważał więc, że świat musi być bardzo źle urządzone, skoro tak niesprawiedliwie rozdziela sławę i uznanie. [...]

Wpadł wreszcie na znakomity pomysł, który, gdyby był wcześniej przyszedł mu do głowy, mógł mu naprawdę zaoszczędzić wiele trudów. Oto postanowił zostać najmniej sławnym człowiekiem świata. Spostrzegł, że w tym celu musi opuścić swoje miasto i udać się do jakiegoś miejsca, gdzie absolutnie nikt nie mógłby o nim słyszeć.

Tak też zrobił. Pewnego dnia Tat zniknął zupełnie. Znikając, liczył oczywiście na to, że szybko zdobędzie wielką sławę jako najmniej sławny człowiek na świecie. Znikł, a przyjaciele jego przez kilka dni zastanawiali się nad tym, co też mogło się stać z Tatem. Po

kilku dniach rozważań zapomnieli o nim i w ten sposób Tat osiągnął swój cel. Został najmniej sławnym człowiekiem świata. O Tacie nie wie absolutnie nikt. My również nic o nim nie wiemy i dlatego właśnie nie możemy w ogóle napisać opowiadania o Tacie.

Zadanie. Tatowi nie udało się zyskać wielkiej sławy, ponieważ:

- A. wprawdzie bardzo jej pragnął, ale za mało ćwiczył.
- B. za bardzo mu zależało na osiągnięciu mistrzostwa.
- C. osiągnął mistrzostwo w czynnościach banalnych, które umie każdy.
- D. zbyt szybko zwątpił w swoje możliwości.

Zadanie. Określ charakter tekstu:

publicystyczny

poetycki

filozoficzny

naukowy

Zadanie. Napisz list do przyjaciela/przyjaciółki, w którym wyjaśnisz sens bajki Leszka Kołakowskiego.

Tekst II. <https://polskatimes.pl/prof-godzie-celebryci-ciagle-ze-soba-rywalizuja/ar/631007>

Prof. Godzie: Celebryci ciągle ze sobą rywalizują. Rozmawia Agaton Koziński

W 2007 r. wydał Pan książkę "Znani z tego, że są znani. Celebryci w kulturze tabloidów", w której właściwie jako pierwszy w Polsce omówił Pan nowe wtedy zjawisko, jakim byli celebryci. Od tego czasu minęło pięć lat - ale to zjawisko cały czas przybiera na sile, celebryci są dziś bardziej popularni niż kiedykolwiek wcześniej.

Celebryci w coraz większym stopniu współrządzą kulturą - i dają nam to coraz bardziej dobitnie do zrozumienia. [...]

Gdzie byli celebryci, gdy ich nie było? W Polsce mówimy o nich od pięciu lat. A gdzie byli wcześniej? Czy ich nie było, czy też występowali, tylko inaczej ich nazywaliśmy? [...]

Oczywiście, że celebryci byli już wcześniej - tylko że dawniej inaczej ich nazywano, na przykład mówiono o nich "gwiazda filmowa". Choć także inaczej takie osoby postrzegano. Gwiazdy ceniono za to, że coś miały, jakiś talent, automatycznie sprawiało to, że inaczej je postrzegano, stawiano na piedestale. Natomiast by być celebrytą, niekoniecznie trzeba być gwiazdą. [...] W Wielkiej Brytanii powstały już specjalne szkoły, w których uczy się dzieci, jak być celebrytą. Rodzice płacą w nich bardzo wysokie czesne po to, żeby dzieci w jak najmłodszym wieku nauczyły się występowania na scenie, publicznego opowiadania o sobie. Z czasem Polska pójdzie w tę stronę. [...]

Zadanie. Zdanie: "W 2007 r. wydał Pan książkę "Znani z tego, że są znani. Celebryci w kulturze tabloidów" **jest:**

- A. opinią
- B. faktem
- C. informacją
- D. interpretacją

Zadanie. Czym wg prof. Godzica różni się celebryta od gwiazdy?

Zadanie. Czy - Twoim zdaniem - w Polsce powinny istnieć szkoły, w których dzieci uczą się, jak być celebrytami? Sformułuj opinię i podaj dwa argumenty.

Tekst III. J.R.R. Tolkien, *Powrót króla*

Gdy wszakże Aragorn zbliżał się do namiotu, gdzie miał nocować wraz z Legolasem i Gimlim, którzy wcześniej już tam się udali, usłyszał głos Eowiny. Biegła za nim wołając go po imieniu. Odwrócił się i zobaczył w ciemności blask białej sukni i rozognionych oczu.

- Aragornie, dlaczego chcesz iść drogą śmierci? – spytała. - Muszę – odparł. – Inaczej nie ma nadziei, bym spełnił swoje zadanie w walce z Sauronem.

[...] - Jesteś surowy i stanowczy – powiedziała. – Tacy zdobywają sławę. – Umilkła, potem jednak podjęła znowu: - Jeśli musisz tamtą drogą iść, pozwól mi przyłączyć się do twojej świty. Zbrzydło mi już to czajenie się w górskich kryjówkach, chcę stawić czoło niebezpieczeństwu w otwartej walce.

- Masz obowiązek zostać ze swoim ludem – odparł.

- Wciąż tylko słyszę o swoich obowiązkach! – krzyknęła. – Czyż nie jestem córką rodu Eorla, której przystoi walka i zbroja bardziej niż niańczenie niedołęgów i pieluchy? Dość już długo czekałam i uginałam kolana. Teraz, gdy wreszcie mocno stoję na nogach, czy mi nie wolno rozporządzić swoim życiem tak, jak sama chcę?

- Innej kobiecie przyniosłaby zaszczyt taka wola – odparł. – Ty jednak wzięłaś na siebie pieczę i władzę nad ludem, póki nie wróci król. Gdyby nie wybrano ciebie, któryś z marszałków lub dowódców znalazłby się na twoim miejscu i nie ważyłby się opuścić posterunku, choćby mu zbrzydło podjęte zadanie.

- Czy zawsze na mnie padać będzie wybór? – spytała z goryczą. – Czy zawsze mam zostawać w domu, gdy jeźdźcy ruszają w pole, pilnować gospodarstwa, gdy oni zdobywają sławę, czekać na ich powrót przygotowując dla nich jadło i kwatery?

- Wkrótce może nadejdzie taki dzień, że nie wróci żaden z tych, co ruszyli w pole – powiedział Aragorn. – Wtedy potrzebne będzie męstwo bez sławy, bo nikt nie zapamięta czynów dokonanych w ostatniej obronie naszych domów. Ale brak chwały nie ujmie tym czynom męstwa.

- Piękne słowa, lecz naprawdę znaczą tylko tyle: jesteś kobietą, siedź w domu – odpowiedziała Eowina. – Kiedy mężowie polegną na polu chwały, będzie ci wolno podpalić dom, na nic im już nie potrzebny, i spłonąć z nim razem. Ale jam z rodu Eorla, a nie dziewczka służebna. Umiem dosiadać konia i władać mieczem, nie boję się trudu ani śmierci.

- A czego się boisz, Eowino? – zapytał.

- Klatki – odpowiedziała. – Czekańia za kratami, aż zmęczenie i starość każą się z nimi pogodzić, aż wszelka nadzieja wielkich czynów nie tylko przepadnie, lecz straci powab.”

Zadanie. Eowina buntuje się, ponieważ:

- A. wolałaby być mężczyzną
- B. nie cierpi mężczyzn za ich pychę
- C. uważa, że kobieta może być wojowniczką
- D. pragnie zdobyć sławę dokonując wielkich czynów

Zadanie. Aragorn przekonuje Eowinę do pozostania z jej ludem, odwołując się do:

- A. obowiązków, jakie spoczywają na kobietach
- B. obowiązku, który wynika z podjęcia się przez Eowinę funkcji zastępczyni króla
- C. faktu, że Eowina nie jest dziewczką służebną a córką króla
- D. jej wrażliwości; jest przekonany, że nie zniosłaby trudów wyprawy.

Zadanie. Na podstawie tekstu napisz charakterystykę Eowiny.

Tekst IV. Przeczytaj fragment piosenki, którą możesz znaleźć tutaj:

https://www.tekstowo.pl/piosenka,wojciech_mlynarski,kolejna_jesien.html

Znów biegnę z głową pochyloną
I kiedy tyle barw się mieni,
gdy brzozy tańczą, klony płoną,
znowu mnie nie ma w tej jesieni.

Z walizki wielkiej wyciągnąłem
szaliczek tkany z szarej troski,
nie patrząc jak co świt, minąłem
sejm ptasi w parku Ujazdowskim.

I ten kretyński pęd co gna mnie,
minąć mi kazał żółtą różę,
która szeptała: "Stań, spójrz na mnie,
bo jutro już się nie powtórzę".

Zadanie. Określ, jaka jest jesień w piosence Młynarskiego:

- A. smutna, pełna melancholii, dżdżysta;
- B. barwna, piękna, pełna melancholii
- C. barwna, piękna, depresyjna

Zadanie. Przekształć tekst piosenki Wojciecha Młynarskiego na opis sceny z filmu.

Nadaj tej scenie tytuł.

Zadanie. Słowa: "szaliczek tkany z szarej troski" to:

- A. porównanie
- B. uosobienie
- C. metafora
- D. animizacja

Zadanie. Co, Twoim zdaniem - symbolizuje żółta róża (3 strofa) ? Twoja odpowiedź powinna mieć około 100 słów.

TEKST V. Małgorzata Musierowicz, „Brulion Bebe”

Mniej więcej w połowie ulicy Krasińskiego - tej miłej, romantycznej uliczki na tyłach Roosevelta - staroświeckie wille i domy w małych ogródkach rozstępują się nagle, tworząc podjazd. Na rogu stoi nieduży różowawy dom o spadzistym dachu i wąskich oknach. Tę przybrudzoną i dziwaczną chatkę wynajmuje dla swoich pracowników teatr miejski. Józefina Bitner, aktorka, gwiazda, samotna matka dwojga dzieci, od początku była na liście przydziałów¹. Bez trudu otrzymała półtora pokoju z kuchnią i łazienką, na wysokim parterze. I na tym właśnie wysokim parterze upłynęły ostatnie trzy z szesnastu lat życia Bebe. Teraz te wąskie okna były szczelnie zamknięte, a zaciągnięte story z szafirowego płótna świadczyły o wakacyjnej przerwie w życiu rodziny. W rzeczy samej, Bebe pierwsza wróciła z wakacji. Jej matka miała bilet powrotny z Nowego Jorku na drugiego września, a Konrada należało odebrać po południu wprost z pociągu kolonijnego.

W ciemnym przedsionku znów nawaliła żarówka. Miło pachniało stare drewno i pasta do podłóg. Bebe po omacku wyjęła klucze i otworzyła drzwi. Były one zaopatrzone w trzy wymyślne zamki, lecz zamknięte wyłącznie na zatrask. Cała Józefina. Osłabiony, lecz wciąż żywy zapach jej perfum „Vivre” przemknął na fali powietrza, wywołanej różnicą temperatur. W mieszkaniu było chłodno, choć zarazem duszno. Było też nieporządnie. Jakimś cudem Józefina potrafiła zabałaganić nawet tak ascetycznie umeblowane wnętrze. Rozproszone światło zza szafirowych zasłon zacierało kontury nielicznych mebli - poprzestawianych i poprzewracanych; krzesła i stolik przycupnęły, jak przyłapanie na gorącym uczynku; wielkie kryształowe lustro mżyło tajemniczą poświatą. W rogu przytała się szafa, jej rozwarte drzwi

---

¹ W PRL-u częściej niż „kupić” mówiono „dostać” lub „otrzymać mieszkanie” bądź „otrzymać przydział na mieszkanie”, przy czym instytucją „przydzielającą” lokale było oczywiście państwo, w tym przypadku instytucja państwowa czyli teatr.

połśniewały starą politurą, a wewnątrz ukazywało zastygłą, pastelową falę bluzek, sukienek i szali - widocznie Józefina, jak zwykle, pakowała się na ostatnią chwilę, płacząc ze zdenerwowania, wciąż zmieniając zdanie oraz zawartość walizki - po czym wybiegła, zostawiając wszystko nie domknięte, nie dopięte i nie dokręcone (z kuchni rzeczywiście dobiegało jednostajne ciurkanie). Dobrze, że przynajmniej wyłączyła gaz i prąd. Bebe zrzuciła z ulgą plecak i podniosła zasłony. Uchyliła okno, z którego chuchnął żar.

Zadanie. Z ilu osób składa się rodzina Bebe? Wymień imiona i stopień pokrewieństwa.

Zadanie. Które fakty z poniższej listy są prawdziwe? Zaznacz odpowiedzi prawda / fałsz:

- czas akcji to późne lato
- ulubionymi barwami Józefiny są kolory pastelowe
- Bebe ma 13 lat
- w opowiadaniu spotykają się panowie Roosevelt i Krasieński
- matka Bebe jest właścicielką niedużej willi
- w pokoju znajduje się duże, kryształowe lustro
- Bebe mieszka w willi od urodzenia
- matka bohaterki jest znaną aktorką

Zadanie. Które z wymienianych określeń najlepiej opisują charakter Józefiny?

roztargniona, systematyczna, emocjonalna, rozsądna, nerwowa, opanowana, niezdeterminowana, przewidująca

Zadanie. Wyobraź sobie, że jesteś reżyserem/ką filmu. Na podstawie tekstu stwórz taki opis mieszkania bohaterki, by można je było odtworzyć na planie filmowym.

Tekst VI. 1.

Wisława Szymborska, Terrorysta, on patrzy

Bomba wybuchnie w barze trzynasta dwadzieścia.

Teraz mamy dopiero trzynastą szesnaście.

Niektórzy zdążą jeszcze wejść.

Niektórzy wyjść.

Terrorysta już przeszedł na drugą stronę ulicy.
Ta odległość go chroni od wszelkiego złego
no i widok jak w kinie:

Kobieta w żółtej kurtce, ona wchodzi.
Mężczyzna w ciemnych okularach, on wychodzi.
Chłopaki w dżinsach, oni rozmawiają.
Trzynasta siedemnaście i cztery sekundy.
Ten niższy to ma szczęście i wsiada na skuter,
a ten wyższy to wchodzi.

Trzynasta siedemnaście i czterdzieści sekund.
Dziewczyna, ona idzie z zieloną wstążką we włosach.
Tylko że ten autobus nagle ją zasłania.

Trzynasta osiemnaście.
Już nie ma dziewczyny.
Czy była taka głupia i weszła, czy nie,
to się zobaczy, jak będą wynosić.

Trzynasta dziewiętnaście.
Nikt jakoś nie wchodzi.
Za to jeszcze wychodzi jeden gruby łysy.
Ale tak, jakby szukał czegoś po kieszeniach i
o trzynastej dwadzieścia bez dziesięciu sekund
wraca po te swoje marne rękawiczki.

Jest trzynasta dwadzieścia.
Czas, jak on się wlecze.
Już chyba teraz.
Jeszcze nie teraz.
Tak, teraz.
Bomba, ona wybucha.

Przeczytaj wiersz. Możesz też posłuchać jego interpretacji.

<https://www.facebook.com/watch/?v=2908680549356238>

Tekst VI.2

Zamachy w Paryżu w listopadzie 2015 – seria ataków terrorystycznych z dnia 13 listopada 2015 roku, które miały miejsce w Paryżu i Saint-Denis we Francji.

Ataki rozpoczęły się o 21:16 czasu lokalnego. W krótkim odstępie czasu doszło do trzech eksplozji i sześciu strzelanin. Zginęło 35 osób. Eksplozje miały miejsce przy Stade de France w północnej części Saint-Denis. Najkrwawszy atak miał miejsce w teatrze Bataclan.

Na podstawie: BBC News, 14 listopada 2015 trzeba wyrzucić link

Zadanie. Wiersz Szymborskiej napisany został z perspektywy:

- A. ofiary
- B. zamachowca
- C. bezstronnego dziennikarza
- D. żadnej z tych osób

Zadanie. W wierszu ośmiokrotnie pojawia się precyzyjnie podana godzina. Wymień co najmniej jeden efekt tych powtórzeń.

Zadanie. Czemu służy, Twoim zdaniem, użycie w wierszu określenia „widok jak kinie”?

Zadanie. Która z relacji o zamachu – poetycka czy zawarta w notce prasowej – wywiera na Tobie większe wrażenie? Odpowiedź uzasadnij.